Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaokselle 14.10.2021

Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Teema: Taide ja kulttuuri (29.80); Kulttuuritoimijoiden tilanne ja toiminnan näkymät

Taiteen edistämiskeskuksen lausunto

Taiteen edistämiskeskus (Taike), joka on OKM:n alainen asiantuntijavirasto, kiittää mahdollisuudesta lausua. Taike ottaa kantaa erityisesti rahapelirahoituksen alenemiseen momentilla 29.80.52.

Esitämme rahapelileikkausten perumista vuodelle 2022 (ja 2023)

Taiteen edistämiskeskus esittää, että rahapelitoiminnan tuottojen alenema 18 358 000 kompensoidaan täysimääräisesti ja palautetaan momenteille 29.80.52, 29.80.31 ja 29.80.51. Kaikista merkittävin vähenemä 14 058 000 euroa (29.80.52) kohdentuu kaikista haavoittuvimpaan osaan taide- ja kulttuurikenttää. Jos kompensaatiota ei tule täysimääräisenä, se johtaa leikkauksiin, josta kärsivät erityisesti nuoret korkeasti koulutetut taiteilijasukupolvet ja ns. vapaa taidekenttä.

Leikkausten ajoitus huonoin mahdollinen

Rahapelileikkaus on vastoin nykyistä hallitusohjelmaa, jossa rahoituksen lasku luvataan kompensoida. Ajoitus on myös huonoin mahdollinen. Taide- ja kulttuuriala on yksi eniten koronapandemiasta kärsineitä toimialoja. Vuonna 2020 Euroopan kulttuuriteollisuus on kärsinyt lähes yhtä paljon kuin lentoliikenne ja enemmän kuin turismi. Kulttuurisektorin sisällä esittävien taiteiden talous on vähentynyt -90% ja musiikin alan talous -76%. On huomioitava, että ala on työvoimavaltainen, kasvava ja kehittyvä palveluala, johon tulisi pikemminkin investoida.

Taide, kulttuuri ja koko luova sektori työllistää ja on kasvuala

Vuonna 2018 EU-28 maissa työskenteli 8,7 miljoonaa ihmistä kulttuurialoilla, 639 000 enemmän kuin vuonna 2013. Nousua alalla on ollut 8%. Kulttuurialan työntekijöiden osuus on 3,8% EU-28 maiden työllisistä. On huomattava, että nuorten osuus kulttuurialan työntekijöistä oli suhteellisesti aliedustettuna juurikin Suomessa. (lähde: Eurostat, Gesac, Oxford Economics) Tämä on huono asia, sillä Suomessa on panostettu merkittävästi taiteilijakoulutukseen ja se on huipputasoa.

Taiteen edistämiskeskuksen leikkaukset osuvat korkeasti koulutettuihin taiteilijoihin ja minimaalisesti rahoitettuihin yhteisöihin

Taiteen edistämiskeskuksen määrärahojen suunniteltu leikkaus vuodelle 2022 on 3 392 000 euroa. Leikkaus kohdistuu suoraan toimialan ytimeen eli taideyhteisöjen ja taiteilijoiden työhön koko Suomessa. Taike vastaa erityisesti ns. vapaan kentän toimijoiden tukemisesta: yksilöapurahoista ja yhteisöjen avustuksista. Vapaalla kentällä toimii erityisesti juuri nuori polvi.

Taike joutuu vähentämään rahoitusinstrumenttejaan ja jatkossa yhä harvempi taideyhteisö saa toimintaansa toiminta-avustuksen, jotka ovat jo lähtökohtaisesti aivan minimaalisia, keskimäärin 50 - 80.000 euroa vuodessa. Minimaalinen perusrahoitus jo nyt tarkoittaa sitä, että kalliilla koulutetun taiteilijapolven- ja yhteisöjen viimeisetkin mahdollisuudet hyödyntää koulutuksen aikana saamiaan esim.

kansainvälisiä verkostoja ja rahoitusta työlleen, häviävät. On ymmärrettävä, että koko luovan talouden ytimessä toimii taiteilijakunta, jonka toimeentulo on ollut tähänkin asti erittäin niukkaa. Nyt luovien alojen ”alkutuotantoa” eli nuoren, korkeasti koulutetun taiteilija- ja kulttuurialan toimijoiden työmahdollisuuksia pikemminkin näivetetään entisestään, vieläpä pandemian jälkeen.

Luovien alojen osuus bruttokansantuotteesta on pohjoismaiden pienin

Luovien alojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on ollut perinteisesti pohjoismaiden pienin. Hallituksella on tavoite nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä ja kasvattaa työllisten määrää hallituksen työllisyystoimenpitein 80 000 henkilöllä vuosikymmenen loppuun mennessä. Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen (culture and creative industry) työllistämis- ja kehittymispotentiaali tulisi tunnistaa. Esitämme, että rahapelileikkaukset perutaan ja alaan investoidaan jatkossa.

Tuovinen Paula 91177136X

Digitaalinen allekirjoittaja: Tuovinen Paula 91177136X
Päiväys: 2021.10.14 13:47:34 +03'00'

Paula Tuovinen

johtaja

Taiteen edistämiskeskus